

АНАЛИЗА ЕФЕКТА ПРОПИСА НАЦРТ ЗАКОНА О РАЧУНАЊУ ВРЕМЕНА

1. Одређивање проблема које закон треба да реши

1. Област рачунања времена у Републици Србији регулисана је Законом о рачунању времена („Службени лист СЦГ”, број 20/06), који је донет у време постојања државне заједнице Србија и Црна Гора и њиме је транспонована Директива 2000/84/ЕС Европског парламента и Савета од 19. јануара 2001. године о летњем рачунању времена и Распоред рачунања времена за летњи период, објављен у Службеном листу Европске уније (2001/С 35/07).

Одредбама важећег Закона о рачунању времена прописано је важење времена у Србији и Црној Гори и дефинисан је почетак и завршетак летњег рачунања времена, који је у свему усклађен са горенаведеном директивом, односно дефинисан је на начин који је истоветан са праксом која се у овој области примењује у Европској унији.

Наиме, важећим законом је прописано да у Србији и Црној Гори важи време које одговара универзалном координираном времену увећаном за један час (средњоевропско зонско време), у односу на које се уводи летње рачунање времена померањем за један час унапред, од последње недеље у марту до последње недеље у октобру, у складу са чл. 1. и 2. закона. Одредбама закона је прецизирано да летње рачунање времена почиње у недељу у 2 h, 00 min, 00 s, тако што се померањем за један час унапред време у 2 h, 00 min, 00 s, рачуна као 3 h, 00 min, 00 s и завршава се у недељу у 3 h, 00 min, 00 s, тако што се померањем за један час уназад време у 3 h, 00 min, 00 s, рачуна као 2 h, 00 min, 00 s.

Универзално координирано време (UTC), је светски еталон времена који нема физичку реализацију, већ има само локалне физичке реализације, следиве до UTC, које остварују установе које учествују у његовом формирању (једна од њих је и Национални метролошки институт у Републици Србији – НМИ). Тако је UTC (ДМДМ) локална реализација UTC коју остварује ДМДМ, учествујући у формирању UTC. UTC (ДМДМ) је српска реализација UTC, национални еталон времена и фреквенције и званично време у Републици Србији, а добијено је од атомских часовника у НМИ.

Употреба универзалног координираног времена (UTC), као основе за законско време, у складу са резолуцијом број 5 Генералне конференције за тегове и мере (CGPM) 1975. године, постала је пракса у читавом свету, па и у Европској унији. У већини европских земаља, законско време је уређено законодавством тих држава, а националне метролошке институције су надлежне за остваривање националних еталона и вршење дистрибуције законског времена на територији својих држава.

Универзално координирано време UTC одржава Међународни биро за тегове и мере¹, (BIPM), у сарадњи са Међународном службом за ротацију Земље и референтне системе². Национални систем за мерење времена даје значајну политичку и технолошко-техничку тежину држави, јер јој омогућава да буде у групи земаља које доприносе међународном еталону времена - UTC скали.

Имајући у виду наведено, један од разлога за доношење новог Закона о рачунању времена огледа се у чињеници да је област времена у Републици Србији уређена законом који прописује важење времена у Србији и Црној Гори, што је условило потребу да Република Србија донесе свој закон који ће регулисати ову област и дефинисати употребу

¹ Bureau International des Poids et Mesures (BIPM)

² IERS (International Earth Rotation and Reference Systems Service)

и рачунање времена у Републици Србији, односно дефинисати законско време Републике Србије, у циљу обезбеђења употребе јединственог времена у Републици Србији које је усклађено са временом које се користи у Европској унији.

2. Потреба даљег усаглашавања у области времена у Републици Србији са праксом која се примењује у овој области у Европској унији, нарочито је дошла до изражаја након билатералног и експланаторног скрининга за Поглавље 14 – транспорт, одржаних у 2014. и 2015. години, одакле следи обавеза потпуног усклађивања српског законодавства са прописима ЕУ у овој области, тј. потпуног транспоновања Директиве 2000/84/ЕС Европског парламента и Савета од 19. јануара 2001. године о летњем рачунању времена.

Наиме, у члану 4. Директиве 2000/84/ЕС Европског парламента и Савета од 19. јануара 2001. године о летњем рачунању времена, наведено је да је Европска Комисија у обавези да на сваких пет година објави у Службеном листу Европске уније обавештење о Распореду рачунања времена за летњи период, које дефинише датуме почетка и завршетка летњег рачунања времена. С тим у вези, након 2001. године када је донета предметна директива и објављен Распоред рачунања времена за летњи период (2001/С 35/07) који је приказивао датуме почетка и завршетка летњег рачунања времена за период од 2002. до 2006. године, објављени су Распореди рачунања времена за летњи период у којима су приказани датуми почетка и завршетка летњег рачунања времена за следеће периоде, и то: од 2007. до 2011. године (2006/С 61/02), од 2012. до 2016. године (2011/С 83/06), као и за период од 2017. до 2021. године (2016/С 61/01).

С тим у вези, један од разлога за доношење закона садржан је у чињеници да у важећем Закону о рачунању времена није дефинисано да је информација о почетку и завршетку летњег рачунања времена садржана у обавештењу Европске Комисије о распореду који приказује датуме почетка и завршетка летњег рачунања времена и које се сваких пет година објављује у службеном гласилу Европске уније, што је дефинисано у Директиви, за коју постоји обавеза транспоновања.

2. Циљеви који се доношењем закона постижу

1. Нацртом закона о рачунању времена је прописано да је циљ овог закона да обезбеди употребу јединственог времена на територији Републике Србије које је усклађено са временом које се користи у Европској унији.

Имајући у виду да је у Републици Србији, као правном следбенику државне заједнице Србија и Црна Гора, у примени Закон о рачунању времена, који је донет у време постојања државне заједнице и који прописује важење времена у Србији и Црној Гори, доношењем овог закона омогућиће се да Република Србија својим законом регулише ову област, као и да дефинише употребу и рачунање времена на својој територији, односно да дефинише законско време Републике Србије.

С тим у вези, у Нацрту новог Закона о рачунању времена прописано је да је законско време Републике Србије национална реализација универзалног координираног времена (UTC) увећана за један час (средњоевропско време). Нацртом закона се дефинише појам универзалног координираног времена (UTC), као и појам летњег рачунања времена као универзално координирано време, увећано за два часа (средњоевропско летње време). Даље, у Нацрту закона прописано је да је летње рачунање времена, у смислу овог закона, период времена током године у току којег се часовници

померају за један час унапред у односу на законско време Републике Србије дефинисано у члану 5. Нацрта закона, и које у том периоду представља законско време; да летње рачунања времена почиње последње недеље, као дана у седмици, у марту, у 2 h, тако што се померањем за један час унапред, време у 2 h, рачуна као 3 h, као и да се летње рачунање времена завршава последње недеље, као дана у седмици, у октобру, у 3 h, тако што се померањем за један час уназад, време у 3 h, рачуна као 2 h.

2. Важећим Законом о рачунању времена („Службени лист СЦГ”, број 20/06), транспонована је Директива 2000/84/ЕС Европског парламента и Савета од 19. јануара 2001. године о летњем рачунању времена и Распоред рачунања времена за летњи период, објављен у Службеном листу Европске уније (2001/С 35/07).

Међутим, у том закону није дефинисано да је информација о почетку и завршетку летњег рачунања времена садржана у обавештењу Европске Комисије о распореду који приказује датуме почетка и завршетка летњег рачунања времена и које се сваких пет година објављује у службеном гласилу Европске уније, што је дефинисано у Директиви, за коју постоји обавеза транспонована.

Имајући у виду обавезу потпуног усклађивања са горенаведеном директивом, односно потребу даљег усаглашавања у области времена у Републици Србији са праксом која се примењује у овој области у Европској унији, у Нацрту закона о рачунању времена јасно је дефинисан субјект који јавности у Републици Србији доставља информацију о датумима почетка и завршетка летњег рачунања времена (Национални метролошки институт) и прецизирано је да је та информација усклађена са обавештењем Европске Комисије о распореду који приказује датуме почетка и завршетка летњег рачунања времена, и које се сваких пет година објављује у Службеном гласилу Европске уније.

3. Да ли су разматране могућности за решавање проблема без доношења закона

С обзиром да је област рачунања времена уређена законом, а имајући у виду значај питања која се Нацртом закона регулишу, а то су између осталог, употреба и рачунање времена у Републици Србији, законско време Републике Србије, почетак и завршетак летњег рачунања времена, као и нове одредбе у Нацрту закона које се односе на одређивање субјекта који у Републици Србији обавештава јавност о распореду који приказује датуме почетка и завршетка летњег рачунања времена у складу са обавештењем Европске Комисије, а које су проистекле из обавезе Републике Србије да у потпуности транспонује Директиву 2000/84/ЕС Европског парламента и Савета од 19. јануара 2001. године о летњем рачунању времена, произилази да се ова питања могу уредити само доношењем правног акта исте правне снаге, односно да је доношење Закона о рачунању времена Републике Србије једина могућност за решавање проблема.

4. Зашто је доношење закона најбољи начин за решавање проблема

Иако је у Републици Србији, као правном следбенику државне заједнице Србија и Црна Гора, у примени Закон о рачунању времена који је донет у време постојања државне заједнице, утврђено је да није могуће задржати *status quo* ситуацију, односно ништа не мењати, будући да је један од разлога за доношење новог Закона о рачунању времена садржан у потреби даљег усаглашавања области времена у Републици Србији са

праксом која се примењује у овој области у Европској унији, а која је нарочито дошла до изражаја након билатералног и експланаторног скрининга за Поглавље 14 – транспорт, одржаних у 2014. и 2015. години.

У циљу испуњења обавезе потпуног усклађивања српског законодавства са прописима ЕУ у овој области, тј. потпуног транспоновања Директиве 2000/84/ЕС Европског парламента и Савета од 19. јануара 2001. године о летњем рачунању времена, Нацртом закона предвиђене су и нове одредбе које се односе на одређивање субјекта (Национални метролошки институт – НМИ) који у Републици Србији доставља обавештења јавности о датумима почетка и завршетка летњег рачунања времена, у складу са обавештењем Европске Комисије.

Такође, један од разлога за решавање проблема доношењем новог Закона о рачунању времена садржан је у чињеници да је у важећем закону, између осталог, прописано важеће времена у Србији и Црној Гори, а да се Нацртом закона, између осталог, предвиђају одредбе којима се дефинише употреба и рачунање времена у Републици Србији, законско време Републике Србије, као и почетак и завршетак летњег рачунања времена у Републици Србији.

Током примене важећег закона примећени су одређени проблеми који су наведени у посебној тачки ове анализе. У контексту уочених проблема, оцењено је да је немогуће да се проблеми реше на други начин, осим доношењем закона.

5. На кога ће и како највероватније утицати решења у закону

Решења наведена у Нацрту закона утицаће на:

- субјекте у области ваздушног саобраћаја, из разлога што је Нацртом закона прописано да се одредбе овог закона не односе на време које се користи у области ваздушног саобраћаја, а које је различито од оног чија је примена обавезна на основу овог закона, ако је употреба таквог времена предвиђена међународним конвенцијама и уговорима који обавезују Републику Србију;

- Национални метролошки институт, као институцију надлежну за послове метрологије, тиме што је одредбама Нацрта закона та институција дефинисана као субјект коме је дато у надлежност да обавештава јавност у Републици Србији о распореду који приказује датуме почетка и завршетка летњег рачунања времена;

- јавност у Републици Србији, у смислу информисања о почетку и завршетку летњег рачунања времена које ће јој достављати Национални метролошки институт;

- привредне субјекте, у погледу обавезе да у службеној и пословној комуникацији употребљавају време које је усклађено са законским временом Републике Србије.

6. Какве трошкове ће примена закона изазвати грађанима и привреди, а нарочито малим и средњим предузећима

Примена закона неће изазвати трошкове грађанима и привреди, а нарочито малим и средњим предузећима. Такође, достављање обавештења јавности о почетку и завршетку летњег рачунања времена, за које је у складу са предложеним законским решењем, надлежан Национални метролошки институт неће проузроковати додатне трошкове Националном метролошком институту, који ће исте спроводити у оквиру постојећих капацитета.

7. Да ли су позитивне последице доношења закона такве да оправдавају трошкове које ће он створити

За спровођење овог закона није потребно обезбедити средства из буџета Републике Србије.

Такође, Национални метролошки институт (НМИ) ће у складу са надлежношћу прецизираном у Нацрту закона, на бази постојећих ресурса, обавештавати јавност о почетку и завршетку летњег рачунања времена, што неће утицати на стварање нових трошкова.

8. Да ли се законом подржава стварање нових привредних субјеката и тржишна конкуренција

Предложена решења нису од утицаја на стварање нових привредних субјеката и тржишну конкуренцију.

9. Да ли су све заинтересоване стране имале прилике да се изјасне о закону

Имајући у виду значај питања која уређује овај закон, министар привреде је решењем формирао Посебну радну групу за израду Нацрта закона о рачунању времена, коју чине представници Министарства привреде, Дирекције за мере и драгоцене метале, Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, Министарства грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре, Министарства здравља, Министарства рударства и енергетике, Привредне коморе Србије, Математичког факултета-Катедра за астрономију, као и Директората цивилног ваздухопловства Републике Србије.

Будући да се доношењем овог закона не утиче на битну промену режима у овој области, Министарство привреде је, у складу са Пословником Владе, предложило Одбору за привреду и финансије да донесе Закључак о неспровођењу јавне расправе о Нацрту закона.

10. Које ће се мере током примене закона предузети да би се постигло оно што се законом предвиђа

У погледу *регулаторних мера*, у Нацрту закона о рачунању времена није предвиђено доношење подзаконских аката неопходних за спровођење овог закона.

У погледу *институционалних мера*, у Нацрту закона прописано је да надзор над спровођењем овог закона врши министарство надлежно за техничке прописе, мере и драгоцене метале (Министарство привреде). У вези са новим надлежностима Националног метролошког института прецизираним у Нацрту закона, које се односе на достављање обавештења јавности о почетку и завршетку летњег рачунања времена, у НМИ ће се на бази постојећих капацитета омогућити ефикасно обављање ових послова.

У погледу *нерегулаторних мера* наставиће се мере и активности за праћење остваривања циљева преко података који ће се редовно објављивати у Извештајима о раду НМИ.

НМИ ће континуирано вршити неопходне измене и техничка унапређења своје интернет странице, са циљем да информације које се на њој објављују буду прецизне и доступне заинтересованим странама.